

15. Speciális adatszolgáltatások: online pénztárgéppel történő adatszolgáltatás és online számlaadat-szolgáltatás

15.1. A számla, nyugta kibocsátásának alapvető szabályai

Ahhoz, hogy a címben szereplő két speciális adatszolgáltatás mibenlétét megértsük, szükséges a számla, illetve nyugta kibocsátásának alapvető szabályait megismerni. A számlázásra vonatkozó előírásokat meghatározóan az Áfa tv., valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletek tartalmazzák.

15.1.1. Számlaadási kötelezettség

Az Áfa tv. számlaadási kötelezettségre vonatkozó általános szabálya értelmében az adóalany köteles számlát kibocsátani a belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítéséről, szolgáltatásnyújtásáról a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybe vevője részére. A kötelezettség az ügylet teljesítéséhez (és nem a termékbeszerző, szolgáltatás-igénybevevő fizetési kötelezettségéhez) kapcsolódik.

Bizonyos esetekben az adóalany mentesül a számlaadási kötelezettség alól, ezen esetköröket az Áfa. tv. tartalmazza részletesen (pl. az adóalany mentesül a számlaadási kötelezettség alól az olyan termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása tekintetében, amely a tevékenység közérdekű illetve speciális jellegére tekintettel adómentes).

Áfával számítottan 900 ezer forint értékhatár alatt mentesül a számlaadási kötelezettség alól az adóalany, ha a terméket megvásárló, a szolgáltatást igénybe vevő olyan nem adóalany személy (ide nem értve a nem adóalany jogi személyeket), aki az ügylet ellenértékét a teljesítés napjáig megtéríti, és számla kibocsátását nem kéri. Amennyiben az adóalany ezen indok alapján mentesül a számlaadási kötelezettség alól, akkor nyugtaadási



kötelezettség terheli. Mindennapjainkban ez a leggyakoribb esetkör, tekintve, hogy a kiskereskedelmi forgalomban az értékesítés, szolgáltatásnyújtás végfelhasználó számára történik, azaz olyan magánszemély részére, aki már nem jogosult az áfát továbbhárítani.

Számla minden olyan okirat, amely megfelel az Áfa tv. X. fejezetében meghatározott feltételeknek. A számlával egy tekintet alá esik minden olyan okirat, amely kétséget kizáróan az adott számlára hivatkozva, annak adattartalmát módosítja (és megfelel az Áfa tv. 170. §-ában meghatározott feltételeknek).

Az Áfa tv. előírása alapján az adóalanynak a számla kibocsátásának időpontjától a számla megőrzésére vonatkozó időszak végéig biztosítania kell a számla eredetének hitelességét, adattartalma sértetlenségét és olvashatóságát. Az „eredet hitelessége” a terméket értékesítő, a szolgáltatást nyújtó illetve a számlát kibocsátó azonosságának biztosítását jelenti. Az „adattartalom sértetlensége” azt jelenti, hogy a számlának az Áfa tv. szerinti tartalmát nem változtatták meg. A számla olvashatósága pedig azt jelenti, hogy a számlának az ember számára – alapos vizsgálat, illetve magyarázat nélkül – olvashatónak kell lennie.

A számla papíralapon és elektronikus úton is kibocsátható. Az Áfa tv.-ben meghatározott fogalomnak megfelelően *elektronikus számlának minősül minden olyan, az Áfa tv.-ben előírt adatokat tartalmazó számla, amelyet elektronikus formában bocsátottak ki és fogadtak be.* (Így például elektronikus számlának minősül a kizárólag e-mailben megküldött számla, függetlenül attól, hogy a bizonylat adatai közvetlenül a számlázóprogramból kerülnek az elektronikus üzenetbe, vagy papíralapú számla szkennelt változataként.)

A számlákra vonatkozó általános szabályok az elektronikus számlákra is alkalmazandók. Mivel az elektronikus számla fogadásának, illetve az eredet hitelessége, az adattartalom sértetlensége és az olvashatóság biztosításának a termék beszerzője/szolgáltatás igénybe vevője részéről technikai feltételei vannak, az elektronikus számlázáshoz elengedhetetlen a felek együttműködése. Ezért az Áfa tv. az elektronikus számla kibocsátásának feltételeként előírja a számlabefogadó beleegyezését, amely nem csak formális lehet, vagyis megvalósulhat például a kapott számlán szereplő ellenérték kifizetésével, hallgatólagos beleegyezés révén is. EDI-rendszer (Electronic Data Interchange – elektronikus adatcsererendszer) alkalmazása esetén a felek előzetes, írásbeli megállapodását írja elő az Áfa tv.

Az elektronikus számlát (ideértve az adóalany által befogadott és az adóalany által kibocsátott elektronikus számlát is) elektronikus formában kell megőrizni, és az elektronikusan megőrzött számlaadatokat a Számlarendelet 2015. július 1-jétől hatályos előírása szerint kell az esetleges adóhatósági ellenőrzés során rendelkezésre bocsátani, vagyis

- az xml formátumban megőrzött számla adatait a Számlarendelet 2. melléklete szerint, a 3. mellékletében meghatározott adatszerkezetben,
- az egyéb elektronikus formában megőrzött számla adatait a Számlarendelet 2. melléklete szerint, a 3. mellékletben meghatározott adatszerkezetben, vagy pdf formátumban.

Az Áfa tv. két olyan eljárást nevesít, amelyek esetében a törvény erejénél fogva elfogadott, hogy az elektronikus számla eleget tesz a számla eredetének hitelességére, adattartalma sértetlenségére vonatkozó követelményeknek. Ezek a következők:

- minősített elektronikus aláírással ellátott számla,
- EDI-elektronikus adatként létrehozott és továbbított számla.

A *nyomatványként nyomdai úton előállított számla* esetében az Áfa tv. számlázásra vonatkozó előírásai mellett a Számlarendelet előírásaira is figyelemmel kell lenni. Így többek között a következőkre: csak az adóhatóság által megállapított sorszámtartománynak megfelelő számla használható (a kiadott sorszámtartományok lekérdezésére a NAV honlapján az Adatbázisok rovaton belül van lehetőség). A nyomtatvány előállítója, illetve forgalmazója a nyomtatványt kizárólag adóalanynak értékesítheti, a nyomtatvány értékesítéséről kibocsátott számlájában fel kell tüntetnie az értékesített nyomtatvány megnevezése mellett annak sorszámtartományát is, valamint a nyomtatvány beszerzőjének adószámát. A nyomtatványt számlaként felhasználó adóalany a nyomtatványt szigorú számadás alá kell vonnia.

Pénztárgéppel előállított számla esetén az Áfa tv. számlázásra vonatkozó rendelkezései mellett a Pénztárgéprendelet előírásai az irányadók.

Számlázóprogram alkalmazásával előállított számla esetén az Áfa tv. számlázásra vonatkozó előírásai mellett a Számlarendelet előírásaira kell figyelemmel lenni. Így többek között a következőkre: A számlázóprogramnak kihagyás és ismétlés nélküli, folyamatos sorszámozást kell biztosítania. Az adóalany a általa alkalmazott számlázóprogramot (illetve online számlázórendszert) be kell jelentenie az adóhatósághoz, és bejelentési kötelezettség terheli a számlázóprogram használatból való kivonásával (illetve

az online számlázási szolgáltatás igénybevételének befejezésével) összefüggésben is. A számlázóprogrammal (online számlázórendszerrel) előállított és papírra nyomtatott számla kibocsátónál maradó példánya elektronikus adatállományként is megőrizhető, feltéve, hogy a megőrzés a digitális archiválásra vonatkozó előírásoknak megfelelően történik. 2016. január 1-jétől a számlázóprogramnak olyan „adóhatósági ellenőrzési adatszolgáltatás” elnevezésű funkcióval kell rendelkeznie, amelynek elindításával – az esetleges adóellenőrzés során – adatexport végezhető.

2018. július 1-jétől a számlázóprogrammal szemben követelmény az is, hogy biztosítsa a kiállított számla, valamint számlával egy tekintet alá eső okirat legalább Áfa tv. szerinti kötelező adattartalmának a NAV részére történő, online továbbítását (online számlaadat-szolgáltatás). Olyan számlázóprogrammal, amellyel online számlaadat-szolgáltatás nem teljesíthető, nem állítható elő olyan bizonylat, amely az Áfa tv. 10. számú mellékletének 6. pontja alapján online számlaadat-szolgáltatási kötelezettség alá esik, vagyis olyan számla, amelyben a belföldi áfaalanyra áthárított adó eléri vagy meghaladja a 100 ezer forintot.

15.1.2. A számla adattartalma

Az Áfa tv. a számla kötelező adattartalmát határozza meg, vagyis azokat az adatokat, amelyeket az e törvénynek való megfeleléshez a számlának kötelezően tartalmaznia kell. A számlán ezeken a kötelező adatokon kívül – akár más jogszabályból fakadó kötelezettség, akár a felek megállapodása vagy a számla kibocsátójának döntése alapján – bármely más adat is szerepeltethető.

A számla kötelező adattartalma a következő:

- számlára vonatkozó adatok:
 - a számla kibocsátásának kelte,
 - a számla sorszáma, amely a számlát – kétséget kizáróan – azonosítja;
- a termék értékesítőjét, szolgáltatás nyújtóját azonosító adatok:
 - az adószáma, amely alatt a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását teljesítette (csoportos áfaalanyiség esetén az ügyletet teljesítő tag adószáma mellett a csoportazonosító szám is),
 - neve és címe;
- a termék beszerzőjét, szolgáltatás igénybe vevőjét azonosító adatok:
 - neve és címe,

- fordított adózás esetén az adószáma (amely alatt mint adófizetésre kötelezettek a termék értékesítését, szolgáltatás nyújtását a részére teljesítették), vagy
- adómentes Közösségen belüli értékesítés esetén a másik tagállambeli (közösségi) adószáma (amely alatt a termék értékesítését részére teljesítették), vagy
- ha az áthárított adó a 100 ezer forintot eléri vagy meghaladja, és a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója gazdasági céllal belföldön telepedett le (gazdasági célú letelepedés hiányában pedig lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye van belföldön), akkor a termékbeszerző, szolgáltatást igénybe vevő adószámának (illetve csoportos áfaalanyiség esetén csoportazonosító számának) első nyolc számjegye (amely alatt mint belföldön nyilvántartásba vett adóalany részére a termékértékesítést, szolgáltatásnyújtást teljesítették);
- a termékértékesítésre, szolgáltatásnyújtásra vonatkozó adatok:
 - az értékesített termék megnevezése, mennyisége vagy a nyújtott szolgáltatás megnevezése, továbbá mennyisége, feltéve, hogy az természetes mértékegységben kifejezhető,
 - a teljesítés – illetőleg az előleg átvételének, jóváírásának, megszerzésének – napja, ha az eltér a számla kibocsátásának keltétől,
 - az adó alapja, továbbá az értékesített termék, a nyújtott szolgáltatás adó nélküli egységára, ha az természetes mértékegységben kifejezhető, valamint az alkalmazott árengedmény, feltéve, hogy azt az egységár nem tartalmazza,
 - az alkalmazott adó mértéke,
 - az áthárított adó (kivéve, ha annak feltüntetését az Áfa tv. kizárja),
 - adómentesség esetében az Áfa tv. vagy a héairányelv vonatkozó rendelkezéseire történő hivatkozás vagy bármely más, de egyértelmű utalás arra, hogy a termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása mentes az adó alól;
- az Áfa tv. egyes előírásai alkalmazásához kapcsolódóan feltüntetendő adatok:
 - a „fordított adózás” kifejezés, ha adófizetésre a termék beszerzője, szolgáltatás igénybe vevője kötelezett,
 - új közlekedési eszköz Közösségen belüli adómentes értékesítése esetében az Áfa tv.-ben külön meghatározott, az új közlekedési eszközre vonatkozó adatok,

- a „pénzforgalmi elszámolás” kifejezés, az Áfa tv. XIII/A fejezetében meghatározott különös szabályok szerinti adózás alkalmazása esetében,
- az „önszámlázás” kifejezés, ha a számlát (meghatalmazottként) a terméket beszerző vagy a szolgáltatást igénybe vevő állítja ki,
- a „különbözet szerinti szabályozás – utazási irodák” kifejezés, az Áfa tv. XV. fejezetében meghatározott különös szabályok szerinti utazásszervezési szolgáltatás nyújtása esetében,
- a „különbözet szerinti szabályozás – használt cikkek”, a „különbözet szerinti szabályozás – műalkotások” vagy a „különbözet szerinti szabályozás – gyűjteménydarabok és régiségek” kifejezések közül a megfelelő kifejezés, az Áfa tv. XVI. fejezetben meghatározott különös szabályok szerinti használt ingóság, műalkotás, gyűjteménydarab vagy régiség értékesítése esetében,
- pénzügyi képviselő alkalmazása esetén a pénzügyi képviselő neve, címe és adószáma.

Egyszerűsített adattartalmú számla kibocsátására több esetben nyújt lehetőséget az Áfa tv., gyakorisága okán kiemelendő az alábbi két esetkör:

- olyan ügyletről történő számlakibocsátás esetén, amelynek az ellenértékét az ügylet teljesítéséig a termék vevője, szolgáltatás igénybe vevője megtérítette (feltéve, hogy a számlán szereplő adatok egyébként forintban kifejezettek),
- olyan ügyletről történő számlakibocsátás esetén, amelynél a számla adót is tartalmazó végösszege nem haladja meg a 25 ezer forintot, feltéve, hogy az adott ügylet nem minősül adómentes Közösségen belüli termékértékesítésnek vagy távolsági értékesítésnek.

Az előzőek szerinti esetekben az egyszerűsített adattartalmú számlában egyes adatok a számlára vonatkozó általános előírásoktól eltérően, a következők szerint szerepeltetendők:

- az adó alapja és adó nélküli egységára helyett az ellenérték adót is tartalmazó összege tüntetendő fel,
- áthárított adómértékként 27%, 18%, illetve 5% nem tüntethető fel, benne foglalt adóként 27%-os adómérték alá tartozó ügylet esetén 21,26%, 18%-os adómértékűnél 15,25%, 5%-os adómérték alá tartozónál 4,76% százalékérték szerepeltetendő,
- áthárított adóösszeg nem szerepelhet.

15.2. A nyugta

Ahogy előzőleg azt már rögzítettem, áfával számítottan 900 ezer forintos értékhatár alatt mentesül a számlaadási kötelezettség alól az adóalany, ha a termék megvásárlója, a szolgáltatás igénybe vevője olyan nem adóalany személy (ide nem értve a nem adóalany jogi személyeket), aki/amely az ügylet ellenértékét a teljesítés napjáig megtéríti, és számla kibocsátását nem kéri. Ezekben az esetekben az adóalany köteles a termék beszerzője, szolgáltatás igénybe vevője részére nyugtát kibocsátani. Nyugta helyett az adóalany számlát is kibocsáthat.

A nyugta szintén lehet papíralapú vagy elektronikus. A nyomdai úton, illetve a számítógéppel előállított nyugtának (ide nem értve a pénztárgéppel, taxaméterrel előállított nyugtát) az Áfa tv. előírásai mellett a Számlarendelet előírásainak kell megfelelnie. Jogszabályi előírás határozza meg azokat az eseteket, amelyekben az adóalany köteles a nyugtaadást pénztárgép alkalmazásával teljesíteni. Amennyiben az adóalany akár jogszabályi kötelezettség alapján, akár saját választása alapján pénztárgép alkalmazásával tesz eleget a nyugtaadási kötelezettségének, az Áfa tv. rendelkezései mellett a Pénztárgéprendeletben foglaltakra kell figyelemmel lennie. A nyugtaadási kötelezettség pénztárgéppel történő teljesítéséhez (2015. január 1-jétől) online adatkapcsolatra képes pénztárgép alkalmazandó, függetlenül attól, hogy az adóalany a pénztárgépet a saját döntése vagy jogszabályi kötelezettség alapján alkalmazza.

15.2.1. A nyugta adattartalma

A nyugtának legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a nyugta kibocsátásának kelte;
- a nyugta sorszama, amely azt kétséget kizáróan azonosítja;
- a nyugta kibocsátójának adószama, valamint neve és címe;
- a termék értékesítésének, szolgáltatás nyújtásának adót is tartalmazó ellenértéke.

Abban az esetben, ha a nyugta egyúttal az abban megjelölt szolgáltatás igénybevételére is jogosít, akkor a nyugta kibocsátásának kelte helyett elegendő azt az időpontot, illetve időszakot feltüntetni, amikor a nyugtában megjelölt szolgáltatás igénybe vehető.

Nyugtaadási kötelezettsége alól az adóalany egyedi engedély alapján nem mentesíthető, e kötelezettség alól csak törvényi előírás alapján lehet mentesülni.

Törvényi előírás alapján mentesül a nyugtaadási kötelezettség alól az adóalany abban az esetben, ha

- sajtóterméket értékesít;
- a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá tartozó szerencsejáték-szolgáltatást nyújt;
- kezelőszemélyzet nélküli automata berendezés útján teljesíti a termék értékesítését, a szolgáltatás nyújtását.

15.3. Online pénztárgéppel történő adatszolgáltatás

15.3.1. A bevezetés előzményei

Az adatszolgáltatási kötelezettségek körében speciális jelleget képvisel az online pénztárgéppel történő adatszolgáltatás. Bevezetése a magyar jogrendszerbe 2013-ban történt, eleinte fokozatosan, napjainkra azonban már minden pénztárgéphasználatra kötelezett adózónak így kell teljesítenie ezt az adókötelezettségét.

Mivel a bevételek rögzítéséhez és a pénztárgépek használatához kapcsolódó visszaélések számos esetben kevés „befektetést” igényelnek – a bevételek eltitkolásához önmagában elegendő például a nyugtaadás elmulasztása az értékesítés során, vagy csupán a valóstól eltérő ellenérték rögzítése –, az elmúlt évek adóhatósági ellenőrzéseinek tapasztalatai alapján az adózók igen jelentős hányada követett el valamilyen jogszabálysértést ebben a körben. Ezzel pedig egyszerre károsították meg a költségvetést – hiszen forgalmuk egy részének eltitkolásával nem a valós bevételeik arányában járultak hozzá az állam adóbevételeihez –, valamint a tisztességesen működő piaci szereplőket, mivel jogsértő magatartással jutottak olyan előnyhöz, amely által kedvezőbb működési feltételeket teremthettek maguknak.

Az adóhatósággal online kapcsolatra képes pénztárgépekre történő áttérés célja ennek megfelelően:

- elsődlegesen a pénztárgépek használata során elkövetett visszaélések visszaszorítása,
- az adómorál javítása,

- az adórés csökkentése, valamint
- a költségvetési bevételek növelése.

Az Áfa tv. 2013. január 1-jétől hatályba lépett módosítása [Áfa tv. 178. § (1a) bekezdése] teremtette meg az online adatkapcsolat jogszabályi alapját, kimondva, hogy a nyugtaadási kötelezettség gépi teljesítése esetén az így kiállított nyugták, számlák, valamint a pénztárgép adatairól az adóalany-nak – jogszabály szerint – rendszeresen adatot kell szolgáltatnia az állami adóhatóság részére, amely adatokat az adóhatóság kizárólag az Art. szerinti adózók ellenőrzéséhez, ellenőrzésre történő kiválasztásához használhat fel az adó megállapításához való jog elévülési idején belül.

A megvalósítás tekintetében egy Európában egyedülálló megoldás született a pénztárgépek és az adóhatóság közötti online kapcsolat megteremtésére, amelynek központi eleme az úgynevezett adóügyi ellenőrző egység (AEE) lett. Ez a pénztárgép

- önállóan elkülöníthető,
- zárt,
- elektronikus

adattároló és mobil adatkommunikációs egysége,

amely a jogszabályokban meghatározott adattartalmú adóügyi bizonylatokat, valamint az azok elválaszthatatlan részét képező elektronikus nyilvántartásokat tartalmazza, továbbá biztosítja és ellátja a pénztárgép és az adóhatóság közötti titkosított adatkommunikációt.

Az adóügyi ellenőrző egység tehát biztosítja egyrészt a pénztárgépben keletkező adatok hiteles rögzítését és megőrzését, másrészt ezeknek az adóhatóság felé történő továbbítását.

Mindezek a gyakorlatban azt jelentik, hogy a pénztárgéphasználtra kötelezett adózóknak olyan pénztárgépet kell üzemeltetniük, amely az adóhatóság szerverével folyamatosan kapcsolatban van, és – főszabály szerint – e kapcsolaton keresztül online módon teljesül a rendszeres adatszolgáltatás. Másfelől az online kapcsolatnak köszönhetően az adóhatóság adott esetben közvetlenül, alkalomszerűen – a rendszeres online adatszolgáltatáson túl – is lekérdezheti a pénztárgépen lévő adatokat.

Az online adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének részletszabályait, vagyis azt, hogy az adóügyi ellenőrző egységben tárolt adatokat milyen tartalommal, milyen formában és milyen módon kell továbbítani az adóhatóság felé, a pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről,

valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról szóló NGM-rendelet [48/2013. (XI. 15.) NGM rendelet, a NGM rendelet, azaz a Pénztárgéprendelet] Pénztárgéprendelet] határozza meg.

15.3.2. Az online pénztárgépek használatához kapcsolódó kötelezettségek

Az online pénztárgépek használatához kapcsolódó kötelezettségek – és ezzel az ellenőrzések tárgya – alapvetően két nagy csoportba sorolhatók.

Az egyik csoportot azok az adókötelezettségek alkotják, amelyek egyrészt a már hivatkozott pénztárgépi adatszolgáltatási, másrészt a számla- és nyugtakibocsátási kötelezettséget foglalják magukban. A másik főként a pénztárgépek üzemeltetéséhez kapcsolódó technikai, kezelési és adminisztratív kötelezettségeket tartalmazza.

A számla- és nyugtakibocsátási kötelezettség szempontjából irányadó, Áfa tv.-ben foglalt előírásokat az előzőekben már ismerttettem.

Összességképpen az alábbiak emelendők ki: az áfaalany – az Áfa tv. számlaadási kötelezettségre vonatkozó általános szabálya értelmében – köteles számlát kibocsátani (főszabály) a belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítéséről, szolgáltatásnyújtásáról a termék beszerzője, a szolgáltatás igénybe vevője részére.

A számlakibocsátási kötelezettség a számla kiállítása mellett a számlának a jogosult (termékbeszerző, szolgáltatást igénybe vevő) részére történő átadását, eljuttatását is magában foglalja.

Bizonyos esetekben mentesül az adóalany a számlakiállítási kötelezettsége alól. Ennek egyik esetkora a következő:

Áfával számítottan 900 ezer forint értékhatár alatt mentesül a számlaadási kötelezettség alól az adóalany, ha a termék megvásárlója vagy a szolgáltatás igénybe vevője olyan nem adóalany személy, aki az ügylet ellenértékét – a teljesítés napjáig – készpénzzel, készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel megtéríti, és számla kibocsátását nem kéri.

Amennyiben az adóalany ezen indok alapján mentesül a számlaadási kötelezettség alól, akkor nyugtaadási kötelezettség terheli.

A Pénztárgéprendelet 1. melléklete határozza meg azokat az eseteket, amelyekben az adóalany köteles a nyugtaadási kötelezettséget pénztárgép alkalmazásával teljesíteni.

Nyugtaadási kötelezettségüknek kizárólag pénztárgéppel tehetnek eleget az alábbi adóalanyok, illetve üzletek:

- a gyógyszerárak,
- a TEAOR 08 45.20 szerinti gépjárműjavítási, -karbantartási,
- a 45.32 szerinti gépjárműalkatrész-kiskereskedelmi,
- a 45.40 szerinti motorkerékpár- és motorkerékpáralkatrész-kereskedelmi, -javítási,
- a 47.1–47.7 és 47.91 szerinti kiskereskedelmi,
- a 49.32 szerinti taxis személyszállítási,
- az 56.1 és 56.3 szerinti vendéglátási,
- az 55.1–55.3 szerinti szálláshely-szolgáltatási (kivéve a falusi szálláshely-szolgáltatási),
- a 66.12 szerinti értékpapír- és árutőzsdei ügynöki tevékenységből kizárólag a pénzváltási,
- a 77.1–77.2 és 77.33 szerinti kölcsönzési,
- a 86.10 szerinti fekvőbeteg-ellátási tevékenységből kizárólag a plasztikai sebészeti,
- a 93.29 szerinti m. n. s. egyéb szórakoztatási, szabadidős tevékenységből kizárólag a táncteremi, diszkóműködtetési,
- a 95.1–95.2 szerinti javítási,
- a 96.01 szerinti textil- és szőrmemosási, -tisztítási tevékenységből kizárólag mindenfajta ruházat (beleértve a szőrmét) és textil gépi vagy kézi mosási és vegytisztítási, vasalási,
- a 96.04 szerinti fizikai közérzetet javító szolgáltatási, valamint
- a 93.13 szerinti testedzési

szolgáltatási tevékenységet folytató valamennyi adóalany, üzlet, mozgóbolt – kivéve:

- a betétdíjas göngyöleg visszaváltó üzlet,
- a csomagküldő kereskedelem, kivéve annak nyílt árusítást végző üzlete, bemutatóterme,
- az ipari – kivéve élelmiszeripari – tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, ha termelési és értékesítési tevékenységét ugyanabban a helyiségben folytatja,
- a termelői borkimérés,
- az utazási iroda, utazási ügynökség, turisztikai szolgáltató iroda az utazási szolgáltatásai tekintetében.

Ugyancsak kizárólag pénztárgéppel adhatnak nyugtát kiskereskedelmi értékesítésük tekintetében a TEAOR 08 46.2–46.7 szerinti nagykereskedelmi tevékenységet folytató adóalanyok, üzemek.

15.3.3. A pénztárgépek üzemeltetéséhez kapcsolódó kötelezettségek

A kötelezettségek másik nagy csoportja alatt elsősorban a pénztárgépek üzemeltetéséhez kapcsolódó technikai, kezelési és adminisztratív kötelezettségeket kell érteni.

Ilyenek például:

- a napi nyitás és zárás elvégzése, a napi forgalmi jelentés készítése;
- a rendszer működéséhez kapcsolódó garanciális jelentőséggel az adóügyi ellenőrző egység megőrzésének kötelezettsége, a pénztárgép kötelező éves felülvizsgálatának elvégztetése;
- adminisztratív típusú kötelezettséggként a pénztárgépet érintő meghatározott események bejelentése az adóhatósághoz, a pénztárgépnapló vezetése.

A számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről szóló 23/2014. (VI. 30.) NGM rendelet tartalmazza

- a nyomtatvány felhasználásával kibocsátott nyugtára és számlára,
- a számlázóprogrammal előállított számlára, valamint
- a számítógéppel előállított nyugtára

vonatkozó előírásokat.

Ez a pénztárgéppel és taxaméterrel kibocsátott számlára és nyugtára csak annyiban terjed ki, amennyiben arra vonatkozólag kifejezetten rendelkezik. Ilyen – jelen téma szempontjából kiemelendő – rendelkezése például az 1 § (4) bekezdése:

„Pénztárgéppel kiállított nyugta adóigazgatási azonosításra való alkalmasságának feltétele, hogy a pénztárgép megfeleljen a pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről, valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról szóló rendeletben (Pénztárgéprendelet) meghatározott feltételeknek.”

Adóigazgatási azonosításra alkalmas nyugta kibocsátására – az előzőekből kiindulva – az a pénztárgép felel meg, amelynek forgalmazását a jogszabályban meghatározottak szerint engedélyezték, és amelyet a jogszabályban meghatározottak szerint helyeztek üzembe (itt jogszabály alatt a Pénztárgéprendeletet kell érteni).

Az engedélyezési eljárás lefolytatásához szükséges, adótitoknak minősülő adatokról az állami adó- és vámhatóság tájékoztatja az engedélyező hatóságot, amely jelenleg Budapest Főváros Kormányhivatala.

Az engedélyező hatóság a honlapján folyamatosan nyilvánosságra hozza

- az érvényes forgalmazási engedéllyel rendelkező pénztárgéptípus megnevezését, engedélyszámát és az engedély kiállításának dátumát, valamint a forgalmazó nevét és címét;
- a visszavont forgalmazási engedélyek engedélyszámát, az engedély visszavonásának dátumát, a visszavonás okát, a visszavonással érintett pénztárgéptípus megnevezését, valamint a forgalmazó nevét és címét;
- a forgalmazó jogutód nélküli megszűnése miatt érvénytelenné vált forgalmazási engedély számát és az érvénytelenné válás időpontját;
- a forgalmazó jogutóddal történő megszűnése esetén a jogelő és a jogutód nevét és címét, a pénztárgép típusát, valamint a forgalmazási engedély számát és átírásának időpontját.

A jogszerű működés, működtetés fenntartása érdekében a jogi szabályozás garanciális jelleggel tartalmazza, hogy pénztárgép szervizelését csak nyilvántartásba vett szerviz végezheti, érvényes műszerési igazolvánnyal és plombanyomóval rendelkező műszerésze útján.

A pénztárgép forgalmazásával, üzemeltetésével, szervizelésével kapcsolatos, jogszabályban meghatározott kötelezettségeket – a kötelezettség fennállása alatt és az azt követő ötödik naptári év végéig – az állami adó- és vámhatóság ellenőrzi. Jogsértés észlelése esetén az Art. szabályai szerint mulasztási bírság szankciót alkalmazhat.

Emellett az üzemeltető, a forgalmazó, a szerviz vagy más személy ellenőrzése során talált pénztárgépet – átvételi elismervény ellenében, legfeljebb 15 napra – vizsgálat céljából bevonhatja, ha a pénztárgéppel történő visszaélés gyanúját észleli, és a tényállás másként nem tisztázható. A bevont pénztárgépet – annak megállapítása érdekében, hogy megfelel-e a jogszabályban meghatározott műszaki követelményeknek – átadja az azt engedélyező hatóságnak. A bevonás időszaka alatt az adózó a nyugtakibocsátási kötelezettségét, ha másik pénztárgéppel is rendelkezik, annak

alkalmazásával, pénztárgép hiányában pedig kézi úton előállított nyugtával teljesíti.

Ha az ellenőrző vizsgálat eredményeként megállapítást nyer, hogy a pénztárgép a jogszabályban meghatározott követelményeknek nem felel meg, és ez befolyásolja az adózással összefüggő funkciókat, továbbá a hiba, hiányosság nem küszöbölhető ki, vagy annak orvoslását az arra kötelezett az előírt határidőn belül nem teljesíti, az online pénztárgépet engedélyező hatóság határozattal előírja a készülék leadását. A leadott pénztárgépet az engedélyező hatóság megsemmisíti, s erről az állami adó- és vámhatóságot értesíti.

15.3.4. A bevezetés eredményei

Az online pénztárgép olyan ellenőrzés-támogató eszköz az adóhatóság kezében, amely az adóügyi ellenőrző egységben tárolt adatok rendszeres továbbításával és az információk azonnali elérésének lehetőségével, valamint az adatok feldolgozását segítő adóhatósági informatikai háttérrel és eszközparkkal együtt alkot hatékonyan működő rendszert.

A pénztárgépekből beérkezett adatok nemcsak számszerűsítik az adózó értékesítési tevékenységét – bár már például önmagában az adózó által kibocsátott nyugták darabszáma vagy az azokban szereplő összegek is „beszédese” lehetnek –, hanem azok elemzésével és összehasonlításával az adózó működésére, értékesítési gyakorlatára, üzletvitelére vonatkozóan is olyan következtetések vonhatók le, amelyek alkalmasak a visszaélésre irányuló adózói magatartások kiszűrésére.

Ennek számos módja közül az egyik, hogy az online pénztárgépek által szolgáltatott adatokból felépülő adatpiacok segítségével az adóhatóságnak lehetősége nyílik már informatikai úton vizsgálni a hasonló körülmények között, azonos tevékenységet végző vállalkozásokat, és összehasonlító elemzések segítségével kiválasztani azokat a kockázatosnak minősített adózókat, amelyeknél fennáll a bevétel eltitkolásának gyanúja.

Az online pénztárgépekből folyamatosan érkező adatok birtokában az adóhatóságnak az ellenőrzést követően is lehetősége van figyelemmel kísérni és kontrollálni az adózó tevékenységét anélkül, hogy újabb helyszíni ellenőrzést kellene végeznie. Emellett a pénztárgépből az adóhatósághoz érkező adatok nemcsak a kiválasztáshoz vagy a forgalomszámláláshoz

kapcsolódó elemzésekben jelentenek segítséget, hanem önmagukban is jól hasznosíthatók például helyszíni ellenőrzés során a tényállás feltárásában.

Az elmúlt időszak ellenőrzési tapasztalatai alapján az online pénztárgép bevezetésével kapcsolatos célok megvalósulni látszanak, hiszen érezhetően javult az adózók jogkövető magatartása, és csökkenőben van az a korábban tapasztalt kiemelkedő mértékű mulasztási arány, amely a nyugtaadási kötelezettség teljesítését jellemezte.

15.4. Online számlaadat-szolgáltatás

Az Áfa tv. 2018. július 1-jétől hatályos 10. számú mellékletének (Összesítő jelentés) 6. pontjában foglaltak szerint az áfa alanya külön jogszabályban meghatározott elektronikus módon adatszolgáltatást teljesít az állami adó- és vámhatóság részére azon számlázási funkcióval rendelkező programmal kibocsátott számlák külön jogszabályban meghatározott adattartalmáról, amelyekben egy másik, belföldön nyilvántartásba vett adóalanyra áthárított adó összege a 100 ezer Ft-ot eléri vagy meghaladja. Az adóalanynak az ezen számlákat érintő módosításról vagy érvénytelenítésről is elektronikus adatszolgáltatást kell teljesítenie.

A belföldi adóalanyok közötti ügyletekről történő adatszolgáltatás nem új keletű kötelezettsége az áfaalanyoknak, hiszen 2013. január 1-jétől 2 millió forint áfatartalomtól kötelező volt a számlák adatait tételesen és utólagosan a hatóság rendelkezésére bocsátani (belföldi áfaösszesítő). Ezt az értékhatárt a jogalkotó 2015. január 1-jétől 1 millió forintra csökkentette. A 2018. július 1-jétől alkalmazandó online számlaadat-szolgáltatás bevezetésével tulajdonképpen ez a kötelezettség alakult át, az értékhatár változása mellett legmarkánsabban az adatszolgáltatás módját érintve.¹⁰⁹

A számlázóprogramok automatikus és elektronikus adatszolgáltatásának kialakítása két okból is fontos. A kiállított számlákról történő valós idejű, strukturált formában történő adatszolgáltatás lehetővé teszi az adatok gyors elemzését, és azok felhasználásával az ellenőrzés támogatását, az adócsalások mielőbbi feltárását. Másrészt a rendszer bevezetése egy folyamat következő állomásának is tekinthető, hiszen az adóhatóság rendelkezésére álló adatok felhasználásával lehetővé válik akár az áfabevallások kiajánlása

¹⁰⁹ SINKÁNÉ dr. CSENDES Ágnes: Mit kell tudni az online számla adatszolgáltatásról? *Adóvilág*, 2018. évi 8. sz. 4.

az adóalanyok felé, figyelemmel arra az adóhatóságokkal szembeni jogos elvárásra, hogy a digitális adatrobbanás következtében rendelkezésükre álló nagyszámú adatot valamilyen hasznosítható formában állítsák az adózók szolgálatába.¹¹⁰

A beküldendő adatok körében az Áfa tv. 169. §-ára (a számla kötelező adattartalmára) utal vissza a jogszabály, az abban foglalt adatok szolgáltatása kötelező. Az adózó saját döntése alapján több adatot is beküldhet, azonban csak XSD-formátumban teheti meg.

Az adatszolgáltatási kötelezettség vonatkozik a számlázóprogrammal és a nyomdai úton előállított nyomtatvány felhasználásával előállított számlákra is, de az adatszolgáltatás módja és határideje jelentősen eltér. Az online pénztárgéppel előállított számlákról továbbra is a pénztárgép szolgáltat adatot.

Az adatszolgáltatás – függetlenül attól, hogy számlázóprogramot vagy kézi számlát használ a vállalkozás – kizárólag az adatszolgáltatásra kötelezett vállalkozásnak a NAV Online Számla felületén biztosított regisztrációját követően kezdhető meg.

Míg a számlakibocsátás tekintetében megszűnik az utólagos, tételes adatszolgáltatási kötelezettség, addig a számla befogadójának oldalán megmarad a bevalláshoz kötött, utólagos, tételes belföldi összesítő jelentés.

15.4.1. Az adatszolgáltatás módja

Az adatszolgáltatásra kötelezett adózó nevében az arra jogosult törvényes képviselő vagy állandó meghatalmazott regisztrálhat (elsődleges felhasználó).

A lekérdezési jogokkal az elsődleges felhasználók ruházhatják fel a másodlagos felhasználókat. Szükség van egy úgynevezett technikai felhasználó regisztrálására is. A számlázóprogram és a NAV szervere közötti kommunikáció során az adatszolgáltatás a technikai felhasználó révén történik, akinek adatait meg kell adni a számlázóprogram számára.

Az adatszolgáltatás egy folyamat, amely akkor minősül teljesítettnek, ha megfelelő módon történt, és az adóhatóság rendszere visszaigazolta a sikeres feldolgozást.

¹¹⁰ SINKÁNÉ dr. CSENDES Ágnes: Mit kell tudni az online számla adatszolgáltatásról? *Adóvilág*, 2018. évi 8. szám 4. oldal

A feldolgozás eredményéért a számlázóprogramhoz kell „bekérdezni”, és akkor megfelelő az alkalmazás, ha a feldolgozás eredményét az adózó számára értelmezhető formában megmutatja.

A feldolgozás eredményeként háromféle válaszüzenet érkezik: rendben (nincs teendő), warning (figyelmeztetés, az adatszolgáltatás feldolgozható, de például összefüggési hiba van), vagy error (az adatszolgáltatás nem feldolgozható, blokkoló hiba). Error válaszüzenet esetén az adatszolgáltatást meg kell ismételni.

Nyomatvány (például számlatömb) alkalmazásával történő számlázás (kézi számlázás) esetén a számla adatait webes felületen kell rögzíteni. Az adatszolgáltatást öt naptári napon belül kell teljesíteni. Ez a határidő rövidül akkor, ha a számla 500 ezer forint vagy azt meghaladó összegű áthárított adót tartalmaz. Ez esetben már a számlakibocsátás utáni napon rögzíteni kell a webes felületen. Ugyanez a webes felület szolgál a hibás adatszolgáltatás vagy üzemszünet esetén előírt esetleges manuális adatbevitelre.

Az adatszolgáltatással érintett számlákat az adózók a beküldést követően lekérdezhetik, akár kibocsátói, akár befogadói oldalon szerepelnek az ügyletben.

A járulékos adózási terhek csökkentése, a számlázóprogramok használatának elterjesztése, valamint az elektronikus számlázás ösztönzése érdekében a NAV ingyenesen használható számlázóprogramot készített az adózók számára.

[Jogi szabályozás: a számla és a nyugta adóigazgatási azonosításáról, valamint az elektronikus formában megőrzött számlák adóhatósági ellenőrzéséről szóló 23/2014. (VI. 30.) NGM rendelet módosításáról szóló 2/2018. (VI. 1.) PM rendelet.]

Ellenőrző kérdések

1. Mi volt az adóhatósággal online kapcsolatra képes pénztárgépekre történő áttérés célja?
2. Mi az AEE?
3. Ismertesse a számla- és nyugtakibocsátási kötelezettségre vonatkozó főbb szabályokat!
4. Soroljon fel hatot azon adóalanyok közül, akik/amelyek nyugtaadási kötelezettségüknek kizárólag pénztárgéppel tehetnek eleget!
5. Ismertesse az online pénztárgép bevonására vonatkozó szabályozást!
6. Ismertesse az elektronikus számla fogalmát, és soroljon fel legalább hatot a számla kötelező tartalmi elemeiből!
7. Melyik az a három alapkövetelmény, amelyet minden elektronikus számlának teljesítenie kell?
8. Ismertesse az online számlaadat-szolgáltatás Áfa tv.-beli szabályát!